

CENTRUL
NAȚIONAL ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/372 din " 29 " cl. 2016

La nr.03/13399 din 31 decembrie 2015

Ministerul Justiției

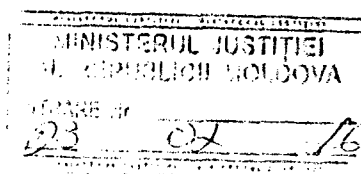
Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului legii pentru modificarea articolului 287 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003.

Anexă: *Raportul de expertiză anticorupție - 3 file;*

Anexa la raportul de expertiză anticorupție – 2 file.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE
asupra nivelului coruptibilității proiectului
de lege pentru modificarea articolului 287 din Codul de
procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie
2003

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul urmărește excluderea reluării urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire de către procurorul ierarhic superior, acordînd dreptul exclusiv de a relua urmărirea penală judecătorului de instrucție.

d. Suficiența argumentării. Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului, fiind prezentate argumente elocvente, care evidențiază temeiul legal și necesitatea elaborării și promovării proiectului. Astfel, considerăm că sunt îndeplinite exigențele stabilite de prevederile art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative. Referitor la oportunitatea promovării proiectului ne vom expune la compartimentul „Evaluarea în fond a proiectului” a prezentului raport.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Proiectul va asigura respectarea principiului non bis in idem, prevăzut la art.4 alin.(1) din

Protocolul nr.7 la Convenția Europeană. Respectiv, interesul public general nu va fi prejudiciat prin implementarea modificărilor operate.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Cu referire la transparența în procesul decizional constatăm că proiectul prenotat se regăsește pe pagina oficială a Ministerului Justiției, cerință impusă de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr.239-XVI din 13.11.2008, potrivit căreia autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasînd proiectul de act legislativ pe pagina web oficială a instituției.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Articol unic din proiect de modificare a art.287 din Codul de procedură penală: „alineatul (1) se abrogă, iar la alineatul (2), cuvintele „poate fi dispusă și” se substituie cu cuvintele „se dispune”.

Norma respectivă creează conflict cu art.52 alin.(2) pct.2 al Codului de procedură penală, care prevede: „Procurorul ierarhic superior în cadrul urmăririi penale, anulează total ori parțial, modifică sau completează, actele procurorilor ierarhici inferiori”. Respectiv, după anularea actelor procurorilor ierarhici inferiori din cauza nerespectării procedurii penale, existenței unui viciu fundamental sau de apariție a unor fapte noi sau recent descoperite, acesta dispune reluarea urmăririi penale pentru reexaminarea faptelor, circumstanțelor, probelor și pentru a emite un alt act procesual penal conform datelor veridice descoperite. Însă, prin modificarea alin.(2) art.287 al Codului de procedură penală, autorul limitează procurorul ierarhic superior în exercitarea atribuțiilor stabilite la art.52 CPP.

De asemenea, proiectul vine în conflict cu art.299/1 CPP, care prevede că doar bănuitul, învinuitul, reprezentantul lor legal, apărătorul, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă și reprezentanții acestora, precum și alte persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost lezate pot depune plîngere împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul care conduce urmărirea penală. Astfel, infracțiunile în care nu au fost identificate părțile vătămate sau cele unde statul este victima infracțiunii, nu vor putea fi reluate nici în cazul unui viciu fundamental sau a apariției unor fapte noi sau recent descoperite, din cauza lipsei unei plîngeri depuse împotriva ordonanței

procurorului .

Este de menționat că prevederile proiectului contravin și art.299/2 CPP: „În cazurile în care plîngerea este admisă, procurorul ierarhic superior este în drept: să schimbe temeiul de drept al actului procesual contestat sau să anuleze sau să modifice actul procesual contestat ori unele elemente de fapt în baza cărora s-a dispus actul contestat”. În așa fel, după anularea actului procesual, se reia urmărirea penală pentru a emite un act procesual conform procedurii sau a faptelor noi sau recent descoperite.

Prin urmare, nu este oportună admiterea unui conflict între normele Codului de procedură penală, deoarece acest fapt ar înlesni aplicarea eronată a prevederilor legale.

Proiectul în forma actuală, lasă posibilități de interpretare, întrucît nu instituie un mecanism clar de contestare a legalității unui act definitiv de scoatere de sub urmărire penală, încetare a urmăririi penale sau de clasare a cauzei. Or, nu în fiecare cauză penală există o parte vătămată sau oricare persoană interesată, iar procurorul care a adoptat decizia, nu poate fi persoana care-și contestă propria decizie, în special, în cazurile în care procurorul a admis la emiterea acesteia derogări sau abuzuri. Astfel, există riscul ca în cazurile în care nu este depusă o plîngere împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire, chiar dacă au apărut fapte noi, urmărirea penală nu va putea fi reluată.

Pe lîngă acestea, semnalăm că proiectul legii cu privire la procuratură (inițiativa legislativă 202, transmisă Parlamentului prin Hotărîrea Guvernului nr.256 din 13.05.2015, înregistrată în Parlament la 18.05.2015), care a fost adoptată în primă lectură, menține instituția controlului ierarhic superior, astfel alin.(6) art.3 al proiectului precizează: „În condițiile prevederilor art.15 din prezenta lege și a Codului de procedură penală, activitatea procurorului poate fi supusă controlului din partea procurorului ierarhic superior și a instanței judecătorești”. Fapt ce garantează continuarea efectuării controalelor ierarhice superioare asupra actelor procesuale procurorilor ierarhici inferiori (inclusiv de încetare/clasare/scoatere de sub urmărire penală), ceea ce denotă că procurorul ierarhic superior la depistarea nerespectării procedurii de încetare/clasare va fi în imposibilitate de a relua urmărirea penală, fiind condiționat de existența plîngerii părții vătămate/civile etc.

Menționăm că Curtea a declarat alin.(1) art.287 CPP drept neconstituțional, deoarece ordonanțele procurorilor ierarhici superiori nu erau motivate conform practicii CtEDO (viciu fundamental și fapte noi sau recent descoperite), norma declarată neconstituțională le acorda procurorilor posibilitatea de a anula pe în baza unor criterii subiective, în orice moment, oricare ordonanță de încetare/clasare a urmăririi penale. Curtea, însă, nu s-a pronunțat asupra oportunității acordării acestei prerogative judecătorului de instrucție, ori judecătorul de instrucție riscă să fie la fel de subiectiv în luarea deciziei de a relua urmărirea penală ca și procurorul ierarhic superior, problema depistată pe bună dreptate de Curte, era faptul că urmărirea penală putea fi reluată în alte cazuri decît cele prevăzute de CEDO în calitate de excepții de la principiul non bis in idem. Proiectul promovat de autor nu soluționează problema respectivă, ci numai amplifică procedura de reluare a urmăririi penale și suprasolicită prezența judecătorului de instrucție.

În concluzie, ne exprimăm dezacordul cu acordarea dreptului exclusiv de a relua urmărirea penală judecătorului de instrucție doar în cazul depunerii unei plîngerii împotriva ordonanței emise de procuror. Susținem poziția Curții și respectarea principiului non bis in idem, însă dreptul de a relua urmărirea penală trebuie să fie acordat și procurorului ierarhic superior, prin emiterea unei ordonanțe motivate, în care să fie prezentate expres apariția unor fapte noi sau recent descoperite sau de constatare al unui viciu fundamental.

Recomandarea: Pentru a înlătura conflictul între normele proiectului și normele Codului de procedură penală (în speță alin.(2) art.52, alin.(4) art.287, art.299/1, art.299/2, art.313 ș.a.), recomandăm autorului revizuirea întregului art.287 în așa fel încît să respecte principiul non bis in idem, dar să nu limiteze reluarea urmăririi penale în cazurile argumentate legalmente prin depunerea unei plîngerii, deoarece aceasta nu este aplicabilă în toate cauzele penale (autosesizarea organelor de urmărire, absența

părții vătămate etc.). Reluarea urmăririi penale potrivit Codului de procedură penală este atribuită și procurorului ierarhic superior, doar că este necesară prevederea clară și expresă a caracterului motivat al ordonanței emise de către procurorul ierarhic superior pe marginea unor temeuri clar definite (viciu fundamental și fapte noi sau recent descoperite).

Propunem autorului expunerea art.287 în următoarea redacție:

"(1) Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire se dispune de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță motivată, dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente care au afectat hotărîrea respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai târziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire.

(2) Reluarea urmăririi penale poate fi dispusă și de către judecătorul de instrucție în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire.

(3) În cazul reluării urmăririi penale în condițiile prezentului articol, dacă, pe baza datelor din dosar, procurorul consideră necesar luarea unei măsuri preventive sau unei măsuri asiguratorii, el dispune luarea măsurii necesare sau, după caz, face propunerile respective judecătorului de instrucție".

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Carchilan

Lidia Carchilan
Inspector Direcția legislație și expertiză anticorupție
25 Ianuarie 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

**de lege pentru modificarea articolului 287 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova
nr.122-XV din 14 martie 2003**

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Articol unic din proiect de modificare a art.287 din Codul de procedură penală: „alineatul (1) se abrogă, iar la alineatul (2), cuvintele „poate fi dispusă și” se substituie cu cuvintele „se dispune”.	Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare	Norma respectivă creează conflict cu art.52 alin.(2) pct.2 al Codului de procedură penală, care prevede: „Procurorul ierarhic superior în cadrul urmăririi penale, anulează total ori parțial, modifică sau completează, actele procurorilor ierarhic inferiori”. Respectiv, după anularea actelor procurorilor ierarhici inferiori din cauza nerespectării procedurii penale, existenței unui viciu fundamental sau de apariție a unor fapte noi sau recent descoperite, acesta dispune reluarea urmăririi penale pentru reexaminarea faptelor, circumstanțelor, probelor și pentru a emite un alt act procesual penal conform datelor veridice descoperite. Însă, prin modificarea alin.(2) art.287 al Codului de procedură penală, autorul limitează procurorul ierarhic superior în exercitarea atribuțiilor stabilite la art.52 CPP. De asemenea, proiectul vine în conflict cu art.299/1 CPP, care prevede că doar bănuitul, învinuitul, reprezentantul lor legal, apărătorul, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente	Pentru a înlătura conflictul între normele proiectului și normele Codului de procedură penală (în speță alin.(2) art.52, alin.(4) art.287, art.299/1, art.299/2, art.313 ș.a.), recomandăm autorului revizuirea întregului art.287 în așa fel încît să respecte principiul non bis in idem, dar să nu limiteze reluarea urmăririi penale în cazurile argumentate legalmente prin depunerea unei plîngerii, deoarece aceasta nu este aplicabilă în toate cauzele penale (autosesizarea organelor de urmărire, absența părții vătămate

responsabilă și reprezentanții acestora, precum și alte persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost lezate pot depune plîngere împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul care conduce urmărirea penală. Astfel, infracțiunile în care nu au fost identificate părțile vătămate sau cele unde statul este victima infracțiunii, nu vor putea fi reluate nici în cazul unui viciu fundamental sau a apariției unor fapte noi sau recent descoperite, din cauza lipsei unei plîngeri depuse împotriva ordonanței procurorului.

Este de menționat că prevederile proiectului contravin și art.299/2 CPP: „În cazurile în care plîngerea este admisă, procurorul ierarhic superior este în drept: să schimbe temeiul de drept al actului procesual contestat sau să anuleze sau să modifice actul procesual contestat ori unele elemente de fapt în baza cărora s-a dispus actul contestat”. În așa fel, după anularea actului procesual, se reia urmărirea penală pentru a emite un act procesual conform procedurii sau a faptelor noi sau recent descoperite.

Prin urmare, nu este oportună admiterea unui conflict între normele Codului de procedură penală, deoarece acest fapt ar înlesni aplicarea eronată a prevederilor legale.

Proiectul în forma actuală, lasă posibilități de interpretare, întrucît nu instituie un mecanism clar de contestare a legalității unui act definitiv de scoatere de sub urmărire penală, încetare a urmăririi penale sau de clasare a cauzei. Or, nu în fiecare cauză penală există o parte vătămată sau

etc.). Reluarea urmăririi penale potrivit Codului de procedură penală este atribuită și procurorului ierarhic superior, doar că este necesară prevederea clară și expresă a caracterului motivat al ordonanței emise de către procurorul ierarhic superior pe marginea unor temeuri clar definite (viciu fundamental și fapte noi sau recent descoperite).

Propunem autorului expunerea art.287 în următoarea redacție:

"(1) Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire se dispune de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță motivată, dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente care au afectat hotărîrea

oricare persoană interesată, iar procurorul care a adoptat decizia, nu poate fi persoana care-și contestă propria decizie, în special, în cazurile în care procurorul a admis la emiterea acesteia derogări sau abuzuri. Astfel, există riscul ca în cazurile în care nu este depusă o plîngere împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire, chiar dacă au apărut fapte noi, urmărirea penală nu va putea fi reluată.

Pe lângă acestea, semnalăm că proiectul legii cu privire la procuratură (inițiativa legislativă 202, transmisă Parlamentului prin Hotărîrea Guvernului nr.256 din 13.05.2015, înregistrată în Parlament la 18.05.2015), care a fost adoptată în primă lectură, menține instituția controlului ierarhic superior, astfel alin.(6) art.3 al proiectului precizează: „În condițiile prevederilor art.15 din prezenta lege și a Codului de procedură penală, activitatea procurorului poate fi supusă controlului din partea procurorului ierarhic superior și a instanței judecătorești”. Fapt ce garantează continuarea efectuării controalelor ierarhice superioare asupra actelor procesuale procurorilor ierarhici inferiori (inclusiv de încetare/clasare/scoatere de sub urmărire penală), ceea ce denotă că procurorul ierarhic superior la depistarea nerespectării procedurii de încetare/clasare va fi în imposibilitate de a relua urmărirea penală, fiind condiționat de existența plîngerii părții vătămate/civile etc.

Menționăm că Curtea a declarat alin.(1) art.287 CPP drept neconstituțional, deoarece ordonanțele

respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai tîrziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire.

(2) Reluarea urmăririi penale poate fi dispusă și de către judecătorul de instrucție în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire.

(3) În cazul reluării urmăririi penale în condițiile prezentului articol, dacă, pe baza datelor din dosar, procurorul consideră necesar luarea unei măsuri preventive sau unei măsuri asiguratorii, el dispune luarea măsurii

procurorilor ierarhici superiori nu erau motivate conform practicii CtEDO (viciu fundamental și fapte noi sau recent descoperite), norma declarată neconstituțională le acorda procurorilor posibilitatea de a anula pe în baza unor criterii subiective, în orice moment, oricare ordonanță de încetare/clasare a urmăririi penale. Curtea, însă, nu s-a pronunțat asupra oportunității acordării acestei prerogative judecătorului de instrucție, ori judecătorul de instrucție riscă să fie la fel de subiectiv în luarea deciziei de a relua urmărirea penală ca și procurorul ierarhic superior, problema depistată pe bună dreptate de Curte, era faptul că urmărirea penală putea fi reluată în alte cazuri decât cele prevăzute de CEDO în calitate de excepții de la principiul non bis in idem. Proiectul promovat de autor nu soluționează problema respectivă, ci numai amplifică procedura de reluare a urmăririi penale și suprasolicită prezența judecătorului de instrucție.

În concluzie, ne exprimăm dezacordul cu acordarea dreptului exclusiv de a relua urmărirea penală judecătorului de instrucție doar în cazul depunerii unei plîngerii împotriva ordonanței emise de procuror. Susținem poziția Curții și respectarea principiului non bis in idem, însă dreptul de a relua urmărirea penală trebuie să fie acordat și procurorului ierarhic superior, prin emiterea unei ordonanțe motivate, în care să fie prezentate expres apariția unor fapte noi sau recent descoperite sau de constatare al unui viciu fundamental.

necesare sau, după caz, face propunerile respective judecătorului de instrucție".

**Sinteza obiecțiilor și propunerilor la Raportul de expertiză anticorupție
la proiectul Legii pentru modificarea articolului 287 din Codul de procedură penală
al Republicii Moldova**

Nr.	Organul competent	Conținutul obiecției/prounerii	Decizia Ministerului Justiției
1.	Centrul Național Anticorupție	<p><i>Articol unic din proiect de modificare a art.287 din Codul de procedură penală: „alineatul (1) se abrogă, iar la alineatul (2), cuvintele „poate fi dispusă și” se substituie cu cuvintele „se dispune”.</i></p> <p>Norma respectivă creează conflict cu art.52 alin.(2) pct.2 al Codului de procedură penală, care prevede: „Procurorul ierarhic superior în cadrul urmăririi penale, anulează total ori parțial, modifică sau completează, actele procurorilor ierarhic inferiori”. Respectiv, după anularea actelor procurorilor ierarhici inferiori din cauza nerespectării procedurii penale, existenței unui viciu fundamental sau de apariție a unor fapte noi sau recent descoperite, acesta dispune reluarea urmăririi penale pentru reexaminarea faptelor, circumstanțelor, probelor și pentru a emite un alt act procesual penal conform datelor veridice descoperite. Însă, prin modificarea alin.(2) art.287 al Codului de procedură penală, autorul limitează procurorul ierarhic superior în exercitarea atribuțiilor stabilite la art.52 CPP. De asemenea, proiectul vine în conflict cu art.299/1 CPP, care prevede că doar bănuitul, învinuitul, reprezentantul lor legal, apărătorul, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă și reprezentanții acestora, precum și alte persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost lezate pot depune plângere împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul care conduce urmărirea penală. Astfel, infracțiunile în care nu au fost identificate părțile vătămate sau cele unde statul este victima infracțiunii, nu vor putea fi reluate nici în cazul unui viciu fundamental sau a apariției unor fapte noi sau recent descoperite, din cauza lipsei unei plângeri depuse împotriva ordonanței 2 procurorului . Este de menționat că</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se acceptă în partea ce ține de imposibilitatea procurorului de a relua urmărirea penală, chiar și prin sesizarea judecătorului de instrucție.</p> <p>Analizând restul obiecțiilor, evidențiem faptul că proiectul nu vine în contradicție cu art. 52 alin. (2) pct. 2 odată ce există posibilitatea controlului procurorilor ierarhici superiori asupra actelor <i>ilegale</i> ale procurorilor în temeiul art. 299¹ și 299² Cod de procedură penală. Astfel, evidențiem faptul că art. 287 alin. (4) stipulează că reluarea urmăririi penale se dispune doar în cazul în care ordonanța de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire <i>a fost adoptată legal</i>. Prin urmare, atragem atenția asupra faptului că <i>actele ilegale</i> contestate la procurorul ierarhic superior sunt anulate sau modificate în conformitate cu art. 299² alin. (1) pct.</p>

prevederile proiectului contravin și art.299/2 CPP: „În cazurile în care plîngerea este admisă, procurorul ierarhic superior este în drept: să schimbe temeiul de drept al actului procesual contestat sau să anuleze sau să modifice actul procesual contestat ori unele elemente de fapt în baza cărora s-a dispus actul contestat”. În așa fel, după anularea actului procesual, se reia urmărirea penală pentru a emite un act procesual conform procedurii sau a faptelor noi sau recent descoperite. Prin urmare, nu este oportună admiterea unui conflict între normele Codului de procedură penală, deoarece acest fapt ar înlesni aplicarea eronată a prevederilor legale. Proiectul în forma actuală, lasă posibilități de interpretare, întrucît nu instituie un mecanism clar de contestare a legalității unui act definitiv de scoatere de sub urmărire penală, încetare a urmăririi penale sau de clasare a cauzei. Or, nu în fiecare cauză penală există o parte vătămată sau oricare persoană interesată, iar procurorul care a adoptat decizia, nu poate fi persoana care-și contestă propria decizie, în special, în cazurile în care procurorul a admis la emiterea acesteia derogări sau abuzuri. Astfel, există riscul ca în cazurile în care nu este depusă o plîngere împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire, chiar dacă au apărut fapte noi, urmărirea penală nu va putea fi reluată. Pe lângă acestea, semnalăm că proiectul legii cu privire la procuratură (inițiativa legislativă 202, transmisă Parlamentului prin Hotărîrea Guvernului nr.256 din 13.05.2015, înregistrată în Parlament la 18.05.2015), care a fost adoptată în primă lectură, menține instituția controlului ierarhic superior, astfel alin.(6) art.3 al proiectului precizează: „În condițiile prevederilor art.15 din prezenta lege și a Codului de procedură penală, activitatea procurorului poate fi supusă controlului din partea procurorului ierarhic superior și a instanței judecătorești”. Fapt ce garantează continuarea efectuării controalelor ierarhice superioare asupra actelor procesuale procurorilor ierarhici inferiori (inclusiv de încetare/clasare/scoatere de sub urmărire penală), ceea ce denotă că procurorul ierarhic superior la depistarea nerespectării procedurii de încetare/clasare va fi în imposibilitate de a relua urmărirea penală, fiind condiționat de existența plîngerii părții vătămate/civile etc. Menționăm că

2) fără a fi necesar de a emite o altă ordonanță de reluare a urmăririi penale avînd ca temei art. 287 din motiv că anularea actului ilegal de încetare a urmăririi penale presupune deja continuarea urmăririi penale avînd ca temei ordonanța de pornire a urmăririi penale.

Contrar opiniei Centrului Național Anticorupție, menționăm faptul că la pct. 49 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015, Curtea reține că „*principiul statuat de art.21 din Constituție – asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar – pe lângă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă*”. Astfel, excluderea alternativei de reluare a urmăririi penale se deduce din intenția Curții de a stabili garanția asigurării principiului *non bis in idem* cu reluarea urmăririi penale doar de către judecătorul de instrucție.

În această ordine de idei, remarcăm faptul că controlul ierarhic superior se menține doar în partea actelor ilegale a procurorilor, în restul cazurilor, excluderea alternativelor și trecerea competenței la judecătorul de instrucție

Curtea a declarat alin.(1) art.287 CPP drept neconstituțional, deoarece ordonanțele procurorilor ierarhici superiori nu erau motivate conform practicii CtEDO (viciu fundamental și fapte noi sau recent descoperite), norma declarată neconstituțională le acorda procurorilor posibilitatea de a anula pe în baza unor criterii subiective, în orice moment, oricare ordonanță de încetare/clasare a urmăririi penale. Curtea, însă, nu s-a pronunțat asupra oportunității acordării acestei prerogative judecătorului de instrucție, ori judecătorul de instrucție riscă să fie la fel de subiectiv în luarea deciziei de a relua urmărirea penală ca și procurorul ierarhic superior, problema depistată pe bună dreptate de Curte, era faptul că urmărirea penală putea fi reluată în alte cazuri decât cele prevăzute de CEDO în calitate de excepții de la principiul non bis in idem. Proiectul promovat de autor nu soluționează problema respectivă, ci numai amplifică procedura de reluare a urmăririi penale și suprasolicită prezența judecătorului de instrucție. În concluzie, ne exprimăm dezacordul cu acordarea dreptului exclusiv de a relua urmărirea penală judecătorului de instrucție doar în cazul depunerii unei plângeri împotriva ordonanței emise de procuror. Susținem poziția Curții și respectarea principiului non bis in idem, însă dreptul de a relua urmărirea penală trebuie să fie acordat și procurorului ierarhic superior, prin emiterea unei ordonanțe motivate, în care să fie prezentate expres apariția unor fapte noi sau recent descoperite sau de constatare al unui viciu fundamental.

Recomandarea: Pentru a înlătura conflictul între normele proiectului și normele Codului de procedură penală (în speță alin.(2) art.52, alin.(4) art.287, art.299/1, art.299/2, art.313 ș.a.), recomandăm autorului revizuirea întregului art.287 în așa fel încât să respecte principiul non bis in idem, dar să nu limiteze reluarea urmăririi penale în cazurile argumentate legalmente prin depunerea unei plângeri, deoarece aceasta nu este aplicabilă în toate cauzele penale (autosesizarea organelor de urmărire, absența 3 părții vătămate etc.). Reluarea urmăririi penale potrivit Codului de procedură penală este atribuită și procurorului ierarhic superior, doar că este necesară prevederea clară și expresă a caracterului motivat al ordonanței emise

are rolul de a asigura independența și autonomia reală a procurorilor conform voinței legislatorului reflectată în noul proiect de lege cu privire la reforma procuraturii, adoptată în lectura a II-a la data e 25 februarie 2016.

		<p>de către procurorul ierarhic superior pe marginea unor temeieri clar definite (viciu fundamental și fapte noi sau recent descoperite). Propunem autorului expunerea art.287 în următoarea redacție: "(1) Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire se dispune de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță motivată, dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente care au afectat hotărîrea respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai târziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire. (2) Reluarea urmăririi penale poate fi dispusă și de către judecătorul de instrucție în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire. (3) În cazul reluării urmăririi penale în condițiile prezentului articol, dacă, pe baza datelor din dosar, procurorul consideră necesar luarea unei măsuri preventive sau unei măsuri asiguratorii, el dispune luarea măsurii necesare sau, după caz, face propunerile respective judecătorului de instrucție".</p>	
--	--	---	--

MINISTRU

Vladimir CEBOTARI